

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE

Fakulta tělesné výchovy a sportu

ANALÝZA PRACOVNÍHO MÍSTA V PODMÍNKÁCH
ARMÁDY ČESKÉ REPUBLIKY

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Vedoucí bakalářské práce:

Npor. Ing. Mgr. Kateřina Dědáková

Zpracovala:

Martina Kučerová

PRAHA 2009

Touto cestou bych chtěla poděkovat Ing. Mgr. Dědákové za odborné vedení práce. Poděkování také patří funkcionářům 41.mechanizovaného praporu v Žatci za to, že mi umožnili spolupracovat s průzkumnou jednotkou.

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracovala samostatně pod vedením Ing. Mgr. Dědákové, a že jsem uvedla všechny použité literární a odborné zdroje.

Martina Kučerová

Jméno a příjmení autora: Martina Kučerová

Název bakalářské práce: Analýza pracovních činností v podmínkách AČR

Pracoviště: Katedra vojenské tělovýchovy

Vedoucí bakalářské práce: Ing. Mgr. Kateřina Dědáková

Rok obhajoby bakalářské práce: 2009

Abstrakt:

Cíl práce: Cílem této práce je získat přehled o činnostech vojáků průzkumné čety, velitelské roty 41. mechanizovaného praporu z Žatce. Výsledky budou získány pomocí analýzy časových snímků a využitím rozhovorů.

Metody: Hlavní použitou metodou je analýza časového snímku a vytvoření charakteristiky daného pracovního místa v AČR. Při provádění rozhovorů s vojáky budeme využívat hlavně metodu Behavioral Event Interview.

Výsledky: Výsledkem této práce je určení činnosti, která trvá průzkumníkovi nejdelší dobu, vykonává ji nejčastěji a zároveň, která pohybová schopnost je nejvíce zastoupena.

Klíčová slova: pozorování, přesuny, popis pracovní činnosti, profesiografie.

Author's first name and last name: Martina Kučerová

Title of master thesis: Analysis of work processes in conditions of Army of Czech Republic

Department: Department of Military Physical training

Supervisor: Ing. Mgr. Kateřina Dědáková

Presentation year: 2009

Abstrakt:

Target of the thesis: The goal of this work is to get perspective about activities of soldiers of reconnoissance platoon, commanding company of 41 mechanized batalion located in Žatec. Results will be gathered by analysis of time pictures and with apply of conversation.

Methods: Main used method is analysis of time picture and creation of characteristic of given occupational place in ACR. In conversations with soldiers, we will use mainly Behavioral Event Interview method.

Results: The result of this work is to determine the activity, that takes the soldier in reconaissance position most time, that he execute the most frequently and at the same time, which movement ability stands in the most.

Key words: reconaissance, moves, job analysis, professiography.

Obsah

1. ÚVOD	8
2. LITERÁRNÍ PŘEHLED	9
3. CÍLE PRÁCE	13
4. VÝZKUMNÉ OTÁZKY	14
5. TEORETICKÁ VÝCHODISKA	15
5.1. Profesiografie	15
5.1.1. Zdroje údajů o profesi	16
5.1.1.1. Písemné materiály	16
5.1.1.2. Výpověď vykonavatele práce	17
5.1.1.3. Posouzení práce na základě výpovědi kolegů	17
5.1.1.4. Přímé pozorování	18
5.2. Analýza pracovního místa	18
5.3. Taktická příprava	19
5.3.1. Pozorování	19
5.3.2. Naslouchání	20
5.3.3. Pozorovací stanoviště	20
5.4. Přesuny	21
5.4.1. Chůze nebo běh	21
5.4.2. Přískoky a plížení	21
5.4.3. Pohyb v noci	22
6. METODOLOGIE	23
6.1. Popis pracovního místa	23
6.2. Metoda časového snímku	23
6.2.1. Druhy snímků pracovního dne	24
6.3. Postup při zpracování snímků pracovního dne	24
7. VÝZKUMNÝ SOUBOR	26
8. VÝSLEDKY	27
8.1. Kategorizace	28
9. DISKUZE	29

Obsah

10. ZÁVĚR.....	30
11. POUŽITÁ LITERATURA.....	31
12. PŘÍLOHY.....	32
PŘEHLED POUŽITÝCH ZKRATEK.....	35
PŘEHLED TABULEK.....	36

1. ÚVOD

K tomuto tématu neexistuje v rámci Armády České republiky (dále AČR) žádná dostupná literatura. Také není možné získat žádný vědecký výzkum týkající se popisu pracovního místa v AČR, přestože podle odborníků tyto vědecké výzkumy existují. Budu tedy vycházet z výzkumů a studií provedených v jiných oblastech. Hlavním tématem je použití metody časového snímku a vytvoření charakteristiky daného pracovního místa v AČR. Zkoumaná pracovní pozice je zde průzkumník. Nejprve bych ráda zmínila, co si představuji pod pojmem průzkum a jaké úkoly vojáci plní.

Průzkum je vlastně bojový úkol prováděný vizuálním pozorováním nebo jinými detekčními metodami pro získání informací o činnostech a prostředcích nepřítele nebo potencionálního nepřítele a ke zjištění údajů týkajících se meteorologických nebo geografických charakteristik určitého prostoru. Průzkum je nedílnou součástí bojové činnosti v rámci systému „ISTAR“ I – Intelligence (zpravodajství), S – Surveillance (sledování), TA – Target Acquisition (zjišťování cílů) a R – Reconnaissance (průzkum). V rámci tohoto systému plní průzkumníci hlavní úkoly zejména v oblasti zjišťování cílů k zajišťování informací nezbytných pro jejich případné ničení (vyřazení, umlčování apod.) a v oblasti průzkumu k zjišťování informací o situaci nepřítele, terénu a počasí, potřebných pro rozhodování velitele. Organizování a řízení průzkumu je trvalým úkolem velitelů a zpravodajských orgánů za každé situace, aniž by k tomu obdrželi zvláštní nařízení. Jeho vedení umožňuje průběžně získávat údaje a informace vojenského charakteru k hodnocení aktuální situace nepřítele, terénu a počasí, potřebné pro velitelská rozhodnutí a k zjišťování cílů pro ničení.(Pub-75-64-01).

Na této práci budu spolupracovat s průzkumnou četou velitelské roty 41. mechanizovaného praporu v Žatci. Vojenskou odbornost průzkumník jsem si vybrala z toho důvodu, že pracuji u 4. brigády rychlého nasazení v Žatci jako instruktor a se zkoumanými vojáky přicházím velmi často do styku. Náplň jejich pracovní činnosti je zajímavá a myslím, že bude přínosné vytvořit přehled jednotlivých úkonů, které provádějí.

2. LITERÁRNÍ PŘEHLED

Jedna z prvních publikací popisujících velmi přehledně problematiku profesiogramů hlavně dělnických profesí je kniha Matouška a Růžičky (1984), kteří popisují profesiografii jako popis činnosti a stanovení požadavků určitých povolání a podmínek, za nichž se toto povolání vykonávalo. Zobecněné výsledky popisu povolání umožňují vypracovat jeho profesiogram. Dle jejich publikace má popis pracovního místa podat co nejkomplexnější pohled na sledovanou činnost a vydělit ty okolnosti, podmínky a požadavky, které jsou pro danou profesi základní a určující. Tento popis by měl být zpracován takovým způsobem, aby bylo možné srovnání různých profesí nebo objektivně odlišných náplní těchto profesí.

Následující odbornou publikací obsahující pojednání o profesiografii z hlediska psychologie práce je kniha Bureše (1981). Bureš zde popisuje profesiografii z praktického hlediska jako metodu, která slouží ke sbírání údajů o pracovníkovi a jeho práci. Dále ji dělí na dva druhy: 1) profesiogramy určené pro profesionální informaci, profesionální orientaci a rozmísťování pracovníků do různých profesí. 2) profesiogramy určené hlavně pro racionalizační zásahy uvnitř jedné profese, tedy z hlediska úpravy pracovního prostředí, výcviku výběru pracovníků pro určitou profesi.

Rozsáhlé studie týkající se středoškolských učitelů a jejich popisů pracovních činností najdeme v publikacích Blížkovského a kol. Dle Blížkovského (2000) spočívá profesiografická metoda v popisu a rozboru profesních činností, v plastické a konkrétní modelaci profese.

Velmi důkladně se analýzou pracovního místa a profesiografií zabývala Kurelová (2000, 2004), která vytvořila profesiogramy učitelů a vychovatelů, dále Janák (1984), který se zabýval profesiogramy řecko-římských zápasníků.

Kolman (2004) zpracoval ve své publikaci teoretickou podstatu týkající se popisů pracovních činností. Profesiografii chápe jako soubor metod získávání systematických poznatků o profesi.

Jednou z publikací zmiňujících profesiografii, která byla vydaná v posledních letech, je kniha Armstronga (2007). Armstrong říká, že analýza pracovního místa se soustřeďuje na to, co se očekává, že držitel místa bude dělat. Dále ve své publikaci uvádí popis pracovního místa, jeho místo v organizační struktuře, podmínky, za jakých pracovník práci vykonává a hlavní prvky odpovědnosti držitele pracovního místa popř. hlavní úkoly, které musí plnit.

Při přípravě rozhovorů s vojáky budeme využívat hlavně metodu Behavioral Event Interview (BEI), popsanou v publikaci McClellanda (1976) a dále v publikaci Kubeše, Spillerové a Kurnického (2004).

Publikace Metodika taktické přípravy průzkumných jednotek (2008) popisuje činnosti průzkumníka (jednotlivce, družstva, skupiny, čety), metodiku výcviku, jejich přípravu aj. přičemž nejdůležitější je proces přípravy. Přípravu je nutno chápat jako dvoustranný proces činnosti velitelů a vojáků. Činnost velitele spočívá v cílevědomém, plánovitém a soustavném objasňování obsahu přípravy, v usměrňování činnosti vojáků k osvojování a praktickému využívání vědomostí, návyků a dovedností. Organickou součástí je kontrola a hodnocení výsledků přípravy a péče o stmelování vojenského kolektivu. Činnost vojáka (průzkumníka) spočívá v jeho cílevědomém, uvědomělém a aktivním osvojování a prohlubování vědomostí, dovedností a návyků nezbytných pro výkon vojenských povinností a v jeho soustavné péči o rozvíjení svých rozumových a vojensko-odborných schopností (Pub-75-64-01). Klíčovými slovy jsou zde vědomost, dovednost, návyk.

Vědomost představuje osvojené poznání objektivní skutečnosti, kterou odráží. Pojem vědomosti zahrnuje soustavu pojmů, pravidel, pouček, zákonů a jiných zevšeobecnění, které si voják osvojil a které potřebuje k tomu, aby se úspěšně zařadil do výcviku. Jeho základním požadavkem je kvalita, rozsah, trvalost a systematizace vědomostí a jejich použitelnost v praxi (Pub-75-64-01).

Dovednost umožňuje vojákovi tvůrčím způsobem používat osvojené vědomosti v různých podmínkách jeho činnosti a poskytuje předpoklad ke správnému a rychlému vykonávání stanovené činnosti.(Pub-75-64-01).

Návykem rozumíme jakoby zautomatizovanou dovednost (dril), která umožňuje vojákovi (průzkumníkovi) vykonávat stanovenou činnost s minimálním vypětím sil, rychle, přesně, vysoce efektivně a ve své podstatě jej osvobozuje od nutnosti nepřetržité vědomé kontroly vykonávání určitých úkonů a umožňuje mu soustředit se na plnění úkolů průzkumu (Pub-75-64-01).

Vzhledem k výše uvedeným citacím mohu předpokládat, že nejvíce využívanou pohybovou schopností průzkumníka je vytrvalostní schopnost. Publikace Dovalila (2001) mi osvětlí problematiku struktury sportovního tréninku, ze které mě nejvíce zajímá pojem vytrvalostní schopnosti. Dovalil ve své publikaci uvádí, že vytrvalost je schopnost provádět opakovaně pohybovou činnost co nejdelší dobu, schopnost odolávat únavě.

Rozhodující kritéria jsou: doba trvání, intenzita, energetické požadavky a způsob jejich zabezpečení.

Vytrvalost může rozvíjet následujícími metodami:

a) Intervalové metody: metody rozvíjející aerobní výkon

1) Gerschlerova metoda: využívá činnost srdce v době kdy je zachován velký systolický objem (120 - 180 tepů). Doba cvičení 90 s, interval aktivního odpočinku nejvýše 90 s do doby poklesu tepové frekvence pod 120-140 tepů / min. Cvičení ukončit jakmile tepová frekvence neklesá pod 140 tepů / min.

2) Saltin-Astrandova metoda (švédská): využívá zvyšující se spotřeby kyslíku v následných intervalech. Doba cvičení 3 - 5 min (maximální intenzita) aktivní odpočinek 3 - 5 min. Cvičení ukončit jakmile nelze danou intenzitu vydržet.

3) Berghova metoda: obdoba metody předchozí se zkrácením intervalů zatížení a zotavení. Doba cvičení 10 - 15 s (maximální intenzita), pasivní odpočinek 10 - 15 s. Doba cvičení 30 minut.

1) krátkodobá intervalová metoda: trvání zatížení 15 s - 2 minuty

2) středně dlouhá intervalová metoda: 2 - 8 minut

3) dlouhodobá intervalová metoda: 8 - 15 minut (Choutka, Dovalil, 1991).

b) Dlouhodobé metody (souvislé metody): metody rozvíjející aerobní kapacitu

1) Metoda souvislá: nepřerušované zatížení nízké a střední intenzity

2) Metoda střídavá: plánovitě je měněna rychlost běhu, čímž se organismus nuceně dostává do kyslíkového dluhu, který následně při lokomoci nižší intenzity odbouráván. (příklad: běh 60 minut - střídání 1000m za 4:20 (TF 140) a 500m za 1:40 (TF 180))

3) Fartleková metoda: hra s během, intenzita podle subjektivních pocitů, využívání běhu v terénu.

c) Metoda dlouhodobých intervalů (metoda na úrovni ANP): metoda zvyšující anaerobní práh. Zatížení 8 - 20 minut maximální intenzitou (na úrovni ANP). Aktivní odpočinek 6 - 15 minut (Choutka, Dovalil 1991).

c) Silová (krátkodobá) vytrvalost

Pohybová schopnost co nejdéle vykonávat kontinuálně pohybovou činnost co možná nejvyšší intenzity pod dobu 2-3 minut. Dominuje zde aktivace LA systému. Ve svalu se akumuluje laktát – nejméně 10 mmol/l. Spolu s dalšími kyselými metabolity postupně vyvolají acidózu – okyselení vnitřního prostředí.

Doba cvičení: 15s – 2-3 min, maximálně kolem 45-60 s

Intenzita: co možná nejvyšší a po zvolenou dobu pokud možno stabilní

Interval odpočinku: neumožňuje úplné zotavení, kolem 2-8 minut

Způsob odpočinku: méně aktivní má nepříliš rychle likvidovat akumulovaný kyslíkový deficit a aktivnější má naopak procesy „splácení“ kyslíkového deficitu urychlit a ovlivnit tak objem anaerobních cvičení.

Počet opakování: 3-5, 10-20 sérií (Choutka, Dovalil 1991).

3. CÍLE PRÁCE

Cílem této práce je získat přehled o činnostech vojáků průzkumné čety, velitelské roty 41. mechanizovaného praporu z Žatce. Výsledky budou získány pomocí analýzy časových snímků a využitím rozhovorů dle struktury Behavioral Event Interview.

4. VÝZKUMNÉ OTÁZKY

V této práci si budeme klást tyto výzkumné otázky:

- Která pracovní činnost bude v průběhu cvičení průzkumníků vykonávána nejčastěji?
- Která pracovní činnost bude v průběhu cvičení průzkumníků vykonávána nejdelší dobu?
- Která pohybová schopnost je v pracovní činnosti průzkumníků nejvíce zastoupena?

5. TEORETICKÁ VÝCHODISKA

5.1. Profesiografie

V práci budou uplatněny metody teoretického a empirického zkoumání a metody induktivně deduktivní. Profesiografie je popis, analýza činností, které jsou vykonávány v rámci profese (Kurelová, 2004). Profesiografická metoda spočívá v popisu a rozboru profesních činností, v plastické a konkrétní modelaci profese. Profesiografie se stala v přítomné době velmi významnou metodou, jejímž hlavním cílem je získat systematický popis všech nároků, které klade konkrétní profese na pracovníka, totiž profesiogram. Profesiografický výzkum vyžaduje především vypracovat analýzu profesních činností zkoumaných profesí. (Kurelová, 2004).

Dle Matoušek, Růžička (1976) můžeme pracovní činnosti rozdělit na několik etap. První z nich je celková charakteristika pracovní činnosti nebo konkrétní profese. Na jejím základě je možno přistoupit k dalším etapám rozboru, které postihují jednotlivé části pracovní činnosti. Pro celkovou charakteristiku pracovní činnosti je nejčastěji používána profesiografická metoda. Tím se rozumí popis činností a stanovení požadavků určitých povolání a podmínek, za nichž je toto povolání vykonáváno. Zobecněné výsledky popisu povolání umožňují vypracovat jeho profesiogram. Prvním krokem profesiografické analýzy pracovní činnosti člověka je získání faktů, údajů a informací o všech činnostech zahrnutých v profesi.

Tyto údaje je vhodné prezentovat ve formě popisu činnosti, jež odpovídá v podstatě na tyto základní otázky:

1. co člověk dělá,
2. jak to dělá,
3. proč to tak dělá,
4. za jakých podmínek to dělá.

Důležitým určujícím měřítkem je cíl, který sledujeme. Systematičnost pozorování a možnost srovnání získaných informací o profesích i stanovených návrhů je zajišťováno jednotlivým postupem, tj. pomocí souboru předem připravených hledisek, kritérií či otázek ve formě profesiografického schématu. Pro potřebu srovnání se používá univerzálních souborů kritérií, jež umožňují buď zjištění, zda příslušný znak je či není součástí dané profese, nebo umožňující pomocí jednoduchého škálování určit kvantitu požadavků. Analýza profese a určení nároků a požadavků je v podstatě hodnocení interakcí nezávisle proměnných a intervenujících proměnných v pracovním systému typickém pro studovanou profesi (Matoušek, Růžička, 1984). Ve své publikaci uvádí rozdíly mezi profesiografickými metodami Kolman (2004). Rozdíly jsou podle toho, zda jsou primárně zaměřeny na vykonávanou práci nebo na pracovníka.

1. Profesiografie je soubor metod získávání systematických poznatků o profesi. Zdroje údajů o profesi lze rozdělit do čtyř kategorií: písemné materiály, výpověď toho, kdo práci sám vykonává, výpovědi kolegů a přímé pozorování. Využití výsledků profesiografické studie: otázky validizace.
2. Výběr lze založit buď na příznacích, nebo na vzorcích chování.
3. Pojem validita primárně odkazuje na vztah mezi predikátorem a kritériem (Kolman, 2004).

5.1.1. Zdroje údajů o profesi

5.1.1.1. Písemné materiály

V mnoha organizacích existují popisy práce a ty mohou poskytnout důležité informace pro analýzu. Je důležité zkontrolovat si pozorováním a dalšími metodami, zda tyto popisy odpovídají skutečnosti. Je-li tomu tak, ušetří se spousta času. Ani opačný případ nemusí být nezajímavý (Kolman, 2004).

Jsou-li popisy práce zastaralé, říká to cosi důležitého o managementu firmy a může to také znamenat, že výsledky, o něž v dané organizaci skutečně jde, mohou být jiné, než ty deklarované. Zdrojem jen omezeného významu jsou publikované studie.

Mohou být dobrým vodítkem, protože práce, které se dělají v různých organizacích, jsou si podobné. Téměř nikdy však nejsou identické. Práce sekretářky či výrobního ředitele se může od organizace k organizaci značně lišit. Užitečné mohou být také další písemné materiály, jako jsou údaje o hospodářských výsledcích firmy, organizační schémata, výcvikové manuály, pracovní pomůcky atd. (Kolman, 2004).

5.1.1.2 Výpověď vykonavatele práce

Rozhovory s pracovníky, kteří sami práci vykonávají, jsou prakticky vždy podstatnou součástí profesiografické studie. Tyto rozhovory mohou přinést velmi důležité informace o tom, v čem výkon práce spočívá a jak je vykonávána. Na druhé straně je v těchto rozhovorech obtížné zajistit získání úplné informace o všech důležitých aspektech práce. Rovněž se může stát, že popis práce podaný tím, kdo ji vykonává, je příliš subjektivní, nepřesný a zkreslený či dokonce záměrně nepravdivý. Proto byla vyvinuta řada metod, které mají tyto nedostatky odstranit (Kolman, 2004).

Často používanou metodou je *snímek pracovního dne*. Tato metoda bývá používána i u nás. Pracovník je požádán, aby zaznamenával své činnosti během jednoho dne, či týdne. Další metodou je metoda tzv. *kritických případů*. Podstatou této metody je rozhovor, při kterém je dotazovaný žádán, aby uvedl konkrétní případy velmi dobrého nebo naopak velmi špatného vykonávání dané práce (Kolman, 2004).

5.1.1.3. Posouzení práce na základě výpovědi kolegů

V řadě případů je užitečné doplnit to, jak práci popsal pracovník, který ji vykonává, o výpovědi jeho spolupracovníků či jeho podřízených, nadřízených (Kolman, 2004).

5.1.1.4. Přímé pozorování

Nemělo by chybět v žádné řádné profesiografické studii. U této metody mohou přijít poznatky již na místě a umožní vzhled do situace na pracovišti, které jiné postupy nemohou nahradit. Profesiografii je vždy dobré založit na více než jedné metodě. Výsledky jsou pak úplnější, spolehlivější, užitečnější ať už je cílem výběr nebo některý jiný způsob jejich využití (Kolman, 2004).

5.2. Analýza pracovního místa

Analýzou pracovního místa se rozumí proces sběru, analýzy a uspořádání informací o obsahu práce na pracovním místě s cílem vytvořit základ pro popis pracovního místa a podklad pro získávání a vzdělávání pracovníků, pro hodnocení práce a řízení pracovního výkonu. Analýza pracovního místa se soustřeďuje na to, co se očekává, že držitel pracovního místa bude dělat. (Armstrong, 2007).

Analýza pracovního místa poskytuje informace o pracovním místě:

- Celkový účel
- Obsah
- Zodpovědnost
- Kritéria výkonu
- Odpovědnost
- Organizační faktory
- Motivující faktory
- Faktory osobního rozvoje
- Faktory prostředí

(Armstrong, 2007)

5.3. Taktická příprava

Je jedním z hlavních předmětů výcviku polní přípravy průzkumných jednotek. Je nejdůležitější pro bojovou připravenost průzkumníka a průzkumných jednotek. Zahrnuje zásady přípravy průzkumných orgánů k plnění úkolů, zásady činnosti při plnění průzkumných úkolů a způsoby získávání informací. Cílem taktické přípravy průzkumných jednotek je zdokonalovat praktické dovednosti a návyky velitelů v řízení jednotek při vedení průzkumu, naučit je správně stanovit úkoly podřízeným a rychle se rozhodovat ve složité situaci.

Cílem taktické přípravy příslušníků průzkumných jednotek je osvojit si vědomosti a zdokonalovat své dovednosti a návyky při získávání hodnověrných informací o nepříteli, terénu a počasí v jakékoli situaci a při jejich včasném předávání nadřízenému. Současně rozvíjet a upevňovat svoji psychickou odolnost, fyzickou zdatnost a schopnost čelit obtížím při plnění nejnáročnějších úkolů (Pub-75-64-01).

Mezi úkoly, které musí průzkumníci zvládnout patří:

- zásady získávání informací různými způsoby,
- zásady součinnosti v jednotce při vedení průzkumu,
- zásady skrytého pohybu a orientace v terénu za různých podmínek,
- vyhledávání a přesné určování souřadnic zjištěných cílů a objektů,
- ovládání přidělených technických prostředků průzkumu, bojové techniky, zbraňových systémů a zbraní jednotky,
- zásady sebezáchovy při dlouhodobém odloučení od jednotky,
- organizaci a zásady vedení bojové činnosti nepřítele a průzkumné příznaky, nepřátelských objektů (Pub-75-64-01).

5.3.1 Pozorování

Pozorování je základním způsobem získávání informací o pozemním a vzdušném nepříteli. Uskutečňuje se zrakem, optickými přístroji a jinými technickými prostředky.

Pozorování je organizováno ve všech druzích boje, nepřetržitě ve dne i v noci. Úspěch pozorování závisí na jeho nepřetržitosti, systematičnosti, vycvičenosti pozorovatelů, správné volbě pozorovacího stanoviště a jeho vybavení, utajení a včasném předání zjištěných informací nadřízenému.

Úkol pozorovatelům (pozorovací hlídce) vydává v terénu ten velitel, který organizuje pozorování. Úkol může být vydán i v době přípravy průzkumného orgánu (ve vlastní sestavě) podle mapy a upřesněn na pozorovacím stanovišti, místě krátké zastávky, shromaždišti nebo na základně (Pub-75-64-01).

Pozorovatelé (pozorovací hlídka) plní tyto hlavní úkoly:

- zjišťovat sílu, složení a charakter činnosti nepřítele,
- odhalovat prostory soustředění jednotek a štábů a sledovat změny v jejich rozmístění,
- určovat přesné souřadnice cílů nebo prostory rozmístění (postavení) palebných prostředků, radiolokátorů, pozorovaten, ženíjných překážek, zátarasů apod.,
- zjišťovat rozmístění míst velení, spojovacích uzlů, stanovišť řízení a navedení apod.,
- odhalovat režim činnosti nepřítele, způsoby střežení, počty vojáků, bojové techniky a zbraní, jejich označení a číslování,
- sledovat přesuny jednotek (bojové a jiné techniky) nepřítele na bojišti a pozorovat činnost nepřátelských letounů a vrtulníků,
- vyhodnocovat terén v pozorovacím sektoru a zjišťovat jeho změny,
- vést deník pozorování, zpracovávat schéma pozorování (Pub-75-64-01).
-

5.3.2 Naslouchání

Naslouchání je jeden ze způsobů získávání informací o nepříteli. Informace se získávají sluchem podle charakteristických zvuků. Používá se zejména v noci a za snížené viditelnosti jako doplněk pozorování (Pub-75-64-01).

5.3.3 Pozorovací stanoviště

Je vhodné místo v terénu (bojovém vozidle), zpravidla skryté a důkladně zamaskované, dostatečně materiálně vybavené, umožňující získávání informací o nepříteli a terénu, skrytý příchod a odchod a včasné předávání výsledků pozorování.

Pozorovací stanoviště dělíme podle předpokládané doby činnosti na trvalá nebo dočasná.

Trvalé pozorovací stanoviště se zpravidla ženíjně buduje a připravuje pro dlouhodobý pobyt pozorovací hlídky.

Dočasné pozorovací stanoviště je vhodné místo v terénu, ve kterém se využívá jeho maskovacích vlastností a ženiálně se dále nebuduje. Dočasným pozorovacím stanovištěm může být rovněž bojové vozidlo nebo je výhodné (možné) jej zaujímat ve vracích bojové nebo dopravní techniky, budovách nebo rozvalinách budov a továrních objektů.

Pozorovací stanoviště je nezbytné vybírat pečlivě a podle toho, jaký úkol plní pozorovatel (pozorovací hlídka) (Pub-75-64-01).

5.4. Přesuny

5.4.1. Chůze nebo běh

Chůze v příkrčení se používá při skrytém odchodu od nepřítele, kde je nedostatečný kryt (vysoká tráva, obilí, rákosí, křoví apod.), nebo při rychlém přesunu otevřeným prostorem.